

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Групи Е - 31

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

професор _____ С.Я.Ходирев

“ ___ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	<u>Економіка праці</u> (назва навчальної дисципліни згідно освітньої програми)
підготовки	<u>бакалавр</u> (назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
в галузі знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>073 Менеджмент</u> (шифр і назва спеціальності)
за освітньою програмою	<u>Менеджмент організацій і адміністрування</u> (назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)
мова навчання	<u>державна</u> (мова, на якій проводиться навчання за робочою програмою)

1. Мета вивчення навчальної дисципліни підготовка фахівців в галузі економіки і управління на автомобільному транспорті щодо вирішення професійних задач при оцінці результатів діяльності працівників підприємства і підвищення ефективності праці.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічна сутність праці та економічні відносини з приводу використання праці.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

формування у студентів сукупності знань, вмінь і уявлень про трудові відносини людини в процесі праці, методи оцінки затрат і результатів праці;

оволодіння загальними навичками наукового аналізу соціально-трудова процесів на всіх рівнях;

навчити студентів бути компетентними в конкретних процесах управління соціально-трудова відносинами, організації, нормування оплати праці та забезпечення її високої ефективності;

сформувати доцільне ставлення студентів до власного трудового потенціалу, вміння корегувати й ефективно використовувати свій людський потенціал, забезпечувати свою конкурентоспроможність на ринку праці.

2. Передумови для вивчення дисципліни: навчальна дисципліна «Економіка праці» вивчається на третьому курсі бакалавратури у п'ятому та шостому семестрах, спираючись на всі знання та вміння, отримані після вивченої раніше дисциплін. Дисципліни, які передують вивчення: Операційний менеджмент, Організація виробництва, Економіка і фінанси підприємства; після вивчення – Планування діяльності підприємств, Транспортна логістика, Теорія економічного аналізу.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів - 8 Кількість годин 240	вибіркова	
Семестр викладання дисципліни	5,6	6
Вид контролю:	залік, екзамен	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	48	16
- практичні, семінарські (годин)	48	8
- лабораторні роботи (годин)	-	-
- самостійна робота студентів (годин)	84	156
- курсовий проект (годин)	30	+
- курсова робота (годин)		30
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	-	-
підготовка і складання екзамену	30	30

4. Програмні компетентності та програмні результати навчання**

4.1 – Програмні компетентності	
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.</p> <p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	<p>ФК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.</p> <p>ФК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>ФК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>ФК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.</p> <p>ФК8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.</p> <p>ФК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.</p>
4.2. Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання	<p>ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.</p> <p>ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.</p>

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	A	<i>“Відмінно”</i> - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
82 – 89	Добре	B	<i>“Дуже добре”</i> - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
75 – 81		C	<i>“Добре”</i> - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилкам
67 – 74	Задовільно	D	<i>“Задовільно”</i> - теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки.
60 – 66		E	<i>“Достатньо”</i> - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачені програмою навчання навчальні завдання не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35 – 59	Незадовільно	FX	<i>“Незадовільно”</i> - теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань(з можливістю повторного складання)
1 – 34		F	<i>“Неприйнятно”</i> - теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значимого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

6. Засоби діагностики результатів навчання – тести, контрольні роботи.

7. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назва теми лекційного матеріалу	Кількість годин		Назва ПР, ЛР, СЗ,СРС	Кількість годин		Літерату-ра
	очна	заочна		очна	заочна	
Розділ 1. «ПРАЦЯ, ЇЇ ЕФЕКТИВНІСТЬ І ОРГАНІЗАЦІЯ»						
Тема 1. Вступ. Предмет, об'єкт і зміст економіки праці	2	1	ПР 1. Визначення впливу продуктивності праці на обсяг виробництва. Визначення продуктивності праці СРС 1. Компоненти діяльності працівників АТП. Рентабельність компонент праці.	2 4	- 6	Б [1-2] Д [1-2] ІР [1-7]
Тема 2. Ринок праці і автотранспортне підприємство	2	1	ПР 2. Обґрунтування та розрахунок чинників зростання продуктивності праці працівників АТП СРС 2. Механізм функціонування ринку праці. Регулювання ринку праці.	2 4	- 8	Б [1-2] Д [1-2] ІР [1-7]
Тема 3. Ефективність праці	4	1	ПР 3-4. Фотографія робочого часу методом безпосередніх спостережень: обробка даних СРС 3. Методи виявлення і практичної реалізації резервів.	2 4	2 8	Б [1-2] Д [1-7] ІР [1-2]
Тема 4. Основи організації праці на автотранспортних підприємствах	4	1	ПР 5. Фотографія робочого часу методом безпосередніх спостережень: аналіз даних СРС 4. Науковий підхід до організації праці. Види та межі розподілення праці. Виробничий, технологічний і трудовий процеси. Робоче місце.	2 4	- 8	Б [1-2] Д [5-10] ІР [1-7]
			ПР 6. Фотографія робочого часу методом моментних спостережень СРС 5. Комплексний аналіз організації праці, напрямки удосконалення.	2 4	- 8	

Разом за Розділом 1.	12	4	ПР СРС	10 20	2 38	
Розділ 2. «ОСНОВИ НОРМУВАННЯ І ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАТРАТ ПРАЦІ»						
Тема 5. Основи нормування праці	2	1	ПР 7. Хронометраж: визначення хронорядів, обробка даних	2	1	Б [1-2] Д [1-10] ІР [1-4]
			ПР 8. Розрахунок технічно обґрунтованих норм праці водіїв автомобілів СРС 6. Системи мікроелементних нормативів, особливості їх застосування	2	1	
				4	6	
Тема 6. Методи нормування праці	2	1	ПР 9. Розрахунок норм праці водіїв автомобілів у ринкових умовах СРС 7. Методи створення трудових нормативів. Графоаналітичний метод, метод найменших квадратів.	2	-	Б [1-2] Д [1-10] ІР [1-7]
				10	20	
			ПР 10. Нормування ремонтних робіт в АТП	2	-	
Тема 7. Вивчення та дослідження затрат робочого часу	6	1	ПР 11-12. Розрахунок заробітної плати працівників АТП за комбінованими системами СРС 8. Організація проведення хронометражних спостережень, оброблення, аналіз і систематизація отриманих результатів.	4	1	Б [1-2] Д [5-10] ІР [1-4]
				6	12	
			ПР 13. Розробка і впровадження безтарифної системи оплати праці працівників АТП	2	-	
Разом за Розділом 2.	10	3	ПР СРС	14 20	3 38	
Розділ 3. «НОРМУВАННЯ ТА АНАЛІЗ ЗАТРАТ І РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ АТП»						
Тема 8. Нормування праці водіїв автомобілів	6	1	ПР 14. Розробка систем участі працівників у прибутках СРС 9. Нормування праці водіїв автобусів та легкових автомобілів-таксі, показники нормування та особливості їх	2	-	Б [1-2] Д [1-10] ІР [1-7]
				4	8	

			визначення.			
			ПР 15. Розробка системи преміювання за економію затрат трудових і матеріальних ресурсів	2	2	
			СРС 10. Методи нормування праці керівників, спеціалістів і службовців. Процес експертного нормування праці	6	10	
			ПР 16. Планування трудових показників: росту продуктивності праці, виконання норм виробітку і ін.	2	-	
			СРС 11. Кількісна оцінка рівню нормування праці на підприємстві в цілому, його підрозділах.	6	10	
			ПР 17. Оцінка рівня організації праці робітників АТП	2	-	
Тема 9. Аналіз показників нормування праці	4	1	ПР 18. Розробка нормованих завдань ремонтним робочим	2	-	Б [1-2] Д [1-10] ІР [1-7]
			ПР 19. Оцінка і аналіз виконання норм виробітку водіїв автомобілів	4	-	
			СРС 12. Оцінка якості нормування праці.	4	10	
Разом за Розділом 3.	10	2	ПР СРС	14 20	2 38	
Розділ 4. «ОРГАНІЗАЦІЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ АТП. ПЛАНУВАННЯ ПРАЦІ»						
Тема 10. Організація оплати праці працівників АТП	4	2	ПР 20. Аналіз якості норм праці водіїв автомобілів	4	-	Б [1-2] Д [1-10] ІР [1-7]
			СРС 13. Нові підходи до побудови тарифної системи. Гнучкий тариф: основні положення, сфера застосування, переваги. Оцінка робочих місць.	6	12	
Тема 11. Форми і системи оплати праці працівників АТП	4	2	ПР 21. Формування витрат праці на перевезення вантажів	2	-	Б [1-2] Д [5-10] ІР [1-7]
			СРС 14. Договірне регулювання заробітної плати..	4	8	
Тема 12. Преміювання працівників АТП	4	2	ПР 22. Розробка нормативів праці (на підставі фотохроно-	2	-	11 - 14

			метражних спостережень) СРС 15. Системи участі працівників у прибутках.	10	14	
Тема 13. Планування праці	4	1	ПР 23-24. Моделювання системи безтарифної оплати праці СРС 16. Основні напрям- ки розвитку економіки праці, Реінжинірінг трудових процесів..	2 4	1 8	Б [1-2] ІР [1-7]
Разом за Розділом 4.	16	7	ПР СРС	10 24	1 42	
УСЬОГО	48	16	ПР СРС	48 84	8 156	

8. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять.

Індивідуальне завдання передбачено у формі курсового проекту.

Виконання курсового проекту передбачає поглиблення теоретичних знань й закріплення практичних навичок і умінь з удосконалення організації, нормування, стимулювання та підвищення продуктивності праці робітників АТП.

Тематика курсових проектів:

Підвищення продуктивності праці працівників АТП;

Удосконалення організації праці водіїв автомобілів і ремонтних робочих АТП;

Підвищення якості нормування праці в АТП;

Підвищення ефективності використання робочого часу працівників АТП.

Усі завдання на курсові проекти диференціюються за наступними ознаками:

а) за вихідними даними (індивідуальні варіанти методів дослідження витрат робочого часу, інформаційна база щодо виконання норм виробітку і ін.);

б) за даними варіантної ситуації (забезпечити необхідний відсоток зростання продуктивності праці, підвищення рівня організації праці і таке інше).

Курсовий проект виконується у вигляді розрахунково-пояснювальної записки обсягом 30-40 сторінок друкованого тексту. Повинний включати: зміст; вступ; аналіз трудових показників за темою роботи (виконується при підготовці до практичних занять № 3-5); теоретичне обґрунтування основних напрямків поліпшення трудових показників(при підготовці і проробленні лекцій № 3,4, 11-15) ; розрахунок норм праці (виконується при підготовці до практичних занять № 5-7); оплата і преміювання результатів праці працівників АТП (виконується при підготовці до практичних занять № 9-12). Висновки. Список літератури.

9. Форми поточного та підсумкового контролю. З метою інтенсифікації процесу навчання студентів по дисципліні “Економіка праці” передбачені поточний контроль і екзамен.

Усі види поточного контролю знань і вмінь студентів проводяться на практичних заняттях.

Контрольні роботи призначені для перевірки рівня теоретичних знань студентів. Вони проводяться чотири рази. Перший раз по першим 5 темам, другий

раз – по темам 6-7, третій раз – по темам 8-9 і четвертий раз – по темам 10-13.

Підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка результатів засвоєння окремих розділів за згодою студента.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення немає (за потреби)

11. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Шинкаренко В.Г., Криворучко О.М. Економіка праці на автомобільному транспорті : навч. посібник. – Харків: ХДАДТУ, 2012. – 344 с.
2. Криворучко О.М. Типові задачі з економіки праці на автомобільному транспорті : навч. посібник. – Харків: ХНАДУ, 2002. – 213 с.

Допоміжна

1. Завіновська Г.О. Економіка праці: Навчальний посібник / Г.О. Завіновська. - К: КНЕУ, 2007. - 304с.
2. Грішнова, О. Особливості організації та оплати праці за аутстафінгової зайнятості / О. Грішнова, О. Заїчко // Україна: аспекти праці. – 2014. – № 8. – С. 10-14.
3. Іляш О.І., Гринкевич СС. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навчальний посібник / О.І. Іляш, СС Гринкевич. - Київ : "Ліра-К". 2010. - 476с.
4. Одегов Ю.Г., Руденко Г.Г. Экономика труда: Учебник. Издательство: М.:Волтерс Клувер, 2011 г. – 800 с.
5. Рофе А. И. Организация и нормирование труда / А. И. Рофе. – М. : КноРус, 2010. – 400 с.
6. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник. -3є вид., випр. і доп. — К.: Т-во "Знання", КОО, 2007. - 559 с.
7. Шевченко К. Поселення взаємозалежності між розвитком системи мотивації праці й економічним потенціалом машинобудівних підприємств [Текст] / К. Шевченко // Україна: аспекти праці. – Київ, 2016. – № 1-2. – С. 53-57.
8. Экономика труда / Под ред. Винокурова М.А., Горелова Н.А. – СПб.: Питер, 2004. – 656 с.
9. Экономика труда: (социально-трудовые отношения) / Под ред. Н. А. Волгина, Ю. Г. Одегова. – М.: Издательство «ЭКЗАМЕН», 2003. - 736 с.
10. Экономика и социология труда: учеб. для студ.вузов по спец. «Управление персоналом». / Под ред. А.Я. Кибанова – М.: ИНФРА-М, 2012. – 584 с

Інформаційні ресурси

1. <http://files.khadi.kharkov.ua/>
2. <http://www.management.com.ua>
3. <http://personaldept.h12.ru>
4. <http://www.osp.ru>
5. <http://www.publish.ru>
6. <http://www.big.spb.ru>.
7. <http://masters.donntu.edu.ua/2004>

Розроблено та внесено: кафедрою управління та адміністрування
(повне найменування кафедри)

Розробник (и) програми: професор кафедри управління та адміністрування

д.е.н., професор _____ О.М. Криворучко
(посада, наук. ступінь, вчене звання) , (підпис) (ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.
(номер) (та дата протоколу)

Завідувач кафедри д.е.н., професор _____ О.М. Криворучко
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

Погоджено

Декан факультету управління та бізнесу
(повна назва факультету, де читається дисципліна)

доктор економічних наук, професор _____ І.А. Дмитрієв
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ декана)
“ _____ ” _____ 20__ року
(день) (місяць) (рік)

© Криворучко О.М., 2020 рік

© Криворучко О.М., 2025 рік

Примітки:

Робоча програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2-екземпляр залишається на кафедрі.

Форма в редакції ХНАДУ відповідно до листа МОН України за №1/9-434 від 09 липня 2018 року затверджена Методичною радою ХНАДУ 26 вересня 2018 року протокол №1